

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

36 – 2007 Živa stoka

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

5. septembar 2007. Vol. 2, Broj 36 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Paraziti kod ovaca	8

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA Nikšić i Bar i dalje bez pijace

U Nikšiću i Baru na stočnim pijacama i dalje nema ponude tako da su cijene i broj grla uzeti sa farmi. Ponuda stoke na ostalim stočnim pijacama je u neznatnom porastu dok i dalje dominiraju telad, krave za klanje i jagnjad.

Cijene su uglavnom ostale iste kao i prethodne nedjelje.

Bar

Cijene ove nedjelje uz mala variranja odgovaraju cijenama od prethodne. Jagnjadi u ponudi i dalje ima dok su jarad uglavnom prodana i prodaja je pije-dinačna i uglavnom ženskih grla. Ponude na pijaci i dalje nema, trguje se na farmama i zato je teško utvrditi o kolikom broju grla se radi.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove sedmice ponuda, tražnja i cjenovni trend su nepromijenjeni u odnosu na prethodnu sedmicu.

Dobra je ponuda teladi, jagnjadi, prasadi, priplodnih ovaca i krava (melezi). Tražnja i cjenovni trend su ostali na istom nivou.

Nikšić

Dominantna cijena junadi porasla je sa 1,6 na 1,7€ po kilogramu žive mjere. Ostale cijene su na nivou od prošle nedjelje.

Već duži period na stočnoj pijaci u Nikšiću nema ponude, pa smo i dalje prinuđeni da informacije o ponudi i cijenama žive stoke prikupljamo direktno od farmera.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima ponuda stoke je približno ista kao i protekle sedmice. I dalje je mali broj kupaca na pijacama pa se trgovina uglavnom obavlja na

farmama. U planu je organizovani otkup jagnjadi sa ovog područja koji će vršiti mesna industrija Mesopromet iz Bijelog Polja uz finansijsku pomoć Ministarstva poljoprivrede.

Podgorica

Na podgoričkoj stočnoj pijaci ovog ponedjeljka nešto je bolja ponuda i potražnja. U ponudi je najviše bilo jagnjadi čija je cijena ista kao prošlog pijačnog dana i kretala se od 2,1 do 2,3 € po kilogramu žive vage.

Cijene ostalih kategorija i vrsta stoke su takođe slične prošlonedjelnjim.

Bijelo Polje

Na bjelopoljskim stočnim pijacama u toku ove sedmice nije bilo značajnijih promjena ponude i cijena svih vrsta i kategorija stoke.

**REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE**

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 30. 8. – 5. 9. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.50-2.50)	2.70 (2.50-2.70)	~	2.70 (2.60-1.75)	3.00 (3.00-3.10)	2.73 (2.65-2.51)
2	Telad 80-160 kg kg	2.85 (2.50-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.30 (2.20-2.50)	2.70 (2.40-2.85)	2.60 (2.50-2.60)	3.00 (2.80-3.20)	2.66 (2.48-2.78)
3	Junad do 300 kg kg	~	~	1.50 (1.40-1.60)	2.00 (1.80-2.20)	~	1.80 (1.60-1.90)	1.77 (1.60-1.90)
4	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.70)	1.50 (1.50-1.50)	~	1.70 (1.50-1.80)	1.70 (1.50-1.80)	~	1.63 (1.50-1.70)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	1.10 (1.00-1.20)	~	1.10 (1.00-1.20)	~	1.13 (1.07-1.20)
6	Krave za klanje kg	0.80 (0.80-1.00)	1.00 (1.00-1.00)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.90-1.10)	0.70 (0.60-0.90)	0.88 (0.82-1.02)
7	Prasad kg	~	2.00 (2.00-2.00)	2.50 (2.40-2.60)	2.75 (2.50-3.00)	~	2.50 (2.40-2.60)	2.44 (2.33-2.55)
8	Jagnjad kg	2.20 (2.20-2.30)	2.20 (2.15-2.20)	2.15 (2.10-2.20)	2.30 (2.20-2.50)	1.90 (1.90-2.00)	2.20 (2.10-2.30)	2.16 (2.11-2.25)
9	Ovce za klanje kg	~	~	~	~	~	1.70 (1.60-1.70)	1.70 (1.60-1.70)
10	Ovnovi kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	2.00 (2.00-2.00)
11	Jarad kg	2.50 (2.50-2.60)	2.00 (2.00-2.00)	2.30 (2.20-2.50)	2.30 (2.20-2.50)	~	2.60 (2.50-2.80)	2.34 (2.28-2.48)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (100.00-120.00)	90.00 (80.00-95.00)	100.00 (80.00-110.00)	~	~	96.67 (86.67-108.33)
13	Priplodne koze grlo	~	60.00 (60.00-80.00)	70.00 (55.00-85.00)	90.00 (80.00-100.00)	~	~	73.33 (65.00-88.33)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (950.00-1,200.00)	~	1,000.00 (950.00-1,200.00)
16	Priplodne junice Melez grlo	~	~	600.00 (500.00-700.00)	~	600.00 (500.00-800.00)	650.00 (600.00-700.00)	616.67 (533.33-733.33)
17	Priplodne krave HF grlo	920.00 (920.00-920.00)	800.00 (500.00-1,200.00)	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	700.00 (700.00-820.00)	905.00 (730.00-1,085.00)
18	Priplodne krave Smeđa grlo	~	1,000.00 (1,000.00-1,000.00)	~	600.00 (400.00-800.00)	1,000.00 (950.00-1,200.00)	~	866.67 (783.33-1,000.00)
19	Priplodne krave Melez grlo	~	750.00 (450.00-1,100.00)	750.00 (550.00-900.00)	~	~	~	750.00 (500.00-1,000.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 27.8.-2.9.2007. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija																Vojvodina						Dominantna cena Srbija
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo	Ospanica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin			
Dvske	sve	140	120	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	120		
Jagnjad	sve	160	150	150	140	150	160	180	180	160	150	180	150	150	175	180	160	160	160	190	190	160	160		
Jarići	sve	160	120	140	---	130	140	150	---	140	150	120	120	---	---	170	165	160	---	150	150	140	140		
Junad	do 300 kg	HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	105	---	---	---	---	---		
Junad	do 300 kg	SM	140	---	120	120	130	130	110	---	125	130	130	---	---	---	---	120	---	---	---	---	120		
Junad	>480 kg	sve	125	120	120	125	---	120	120	---	120	120	120	---	135	---	120	125	---	120	120	120	120		
Koze	sve	80	---	80	---	80	---	---	---	100	70	70	70	---	---	80	70	60	---	---	---	---	80		
Krave za klanje	HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	60	---	---	65	---	---	---	---	---		
Krave za klanje	SM	85	80	80	85	80	70	75	---	75	75	65	65	---	80	---	80	85	---	---	---	---	80		
Krmače za klanje	>130 kg	sve	80	---	70	85	---	---	---	75	70	75	75	---	---	---	80	85	---	90	90	70	70		
Ovca	sve	110	90	100	100	120	90	90	100	100	100	90	100	---	85	100	90	90	---	90	90	90	90		
Ovnovi za priplod	sve	140	120	110	100	140	---	---	110	---	120	140	140	---	---	---	---	150	---	---	---	---	---		
Prasad do 15 kg	sve	110	130	100	---	100	110	120	90	100	110	120	120	---	120	120	95	120	---	110	110	120	120		
Prasad do 25 kg	sve	100	110	100	90	100	100	110	80	90	120	110	110	---	110	120	80	120	---	100	100	100	100		
Priplodne junice	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	140	---	---	---	---	---		
Priplodne krave	HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---	---	---	---		
Priplodne krave (din/grlu)	SM	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---	---		
Šilježad	sve	140	---	120	130	140	130	---	140	120	---	---	---	---	---	---	130	130	---	150	150	130	130		
Telad	80-160 kg	HL	220	---	180	225	240	---	---	---	---	---	---	---	---	155	250	---	160	---	---	---	---		
Telad	80-160 kg	SM	240	230	240	---	---	230	220	200	---	200	215	---	190	200	230	250	---	---	---	---	230		
Tovljenjici	80-130 kg	sve	100	110	100	100	90	---	100	100	110	90	90	---	95	80	95	115	---	115	115	100	100		
Tovljenjici	>130 kg	sve	90	100	90	80	80	---	90	80	100	85	85	---	---	80	80	100	---	105	105	80	80		

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 80 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 20.08.2007. do 26.08.2007. (34.tj.)

Uspoređeno s razdobljem: od 06.08.2007. do 12.08.2007. (32.tj.)

Proizvod	Tip	Hrvatska	
		Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	19.00	1.00
	2.Max	30.00	0.00
	Prosjek	25.16	0.20
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	18.00	0.00
	2.Max	24.00	-2.00
	Prosjek	20.67	-4.32
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10.50	2.50
	2.Max	13.00	-2.00
	Prosjek	11.58	0.32
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9.00	-0.50
	2.Max	10.00	-1.00
	Prosjek	9.50	-1.00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	17.00	1.00
	Prosjek	12.66	0.30
bik holstajn (>450 kg)-beef .	1.Min	10.00	----
	2.Max	11.00	----
	Prosjek	10.50	----
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	10.00	-0.50
	2.Max	12.00	0.00
	Prosjek	11.00	-0.50
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	9.00	-2.00
	Prosjek	5.86	0.09
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	8.00	1.00
	2.Max	18.00	0.00
	Prosjek	10.97	-0.03
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7.00	0.00
	2.Max	15.00	0.00
	Prosjek	9.32	0.21
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5.00	0.00
	2.Max	7.00	0.00
	Prosjek	5.50	-0.15
janjad-lambs .	1.Min	17.00	0.00
	2.Max	28.00	-3.00
	Prosjek	23.12	-0.02
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	6.00	0.00
	2.Max	7.00	0.00
	Prosjek	6.50	0.00
jare-kid goat .	1.Min	17.00	0.00
	2.Max	28.00	2.50
	Prosjek	23.67	3.98
ždrijebe-foal .	1.Min	13.00	0.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	13.00	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

CENE STOKE ZA KLANJE U EU

Datum

od: 20.08.07
 do: 26.08.07

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE
 PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
 MARKET PRICES - MEMBER STATES

(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji
Junad U2	3113	272.1	3014	3000.6	414.2	318.1	328.0	282.5	355.1				210.2	3117	316.8	3015	248.9	3615	285.4	249.5	354.4	267.6	296.0	334.4				367	
Junad U3	288.1	265.5	300.3	297.5	405.2	318.9	314.0	288.3	344.5				300.3		314.7	3016	246.5	355.8	286.6	271.6	271.2	294.9						161	
Junad R2	272.3	264.6	285.4	295.2	406.1	356.4	299.0	274.0	336.7				313.9	299.5	259.9	292.8	235.8	353.8	34.3	279.4	253.8	327.2	261.7	287.7	316.2			5.72	
Junad R3	248.5	238.9	286.4	289.6	233.2	405.5	293.4	293.0	279.8	330.6			312.1	284.2	321.1	225.5	358.3	268.1	294.6	239.7	340.1	200.7	279.3	244.3	328.7	263.8	286.9	294.1	
Junad O2	228.2	244.4	277.5	258.4	317.5	390.9	240.7	279.0	267.2	286.9	279.0	317.2	317	264.2	228.9	358.3	234.9	335.5	30.5	253.3	241.6	266.3	251.0	263.0	257.9			0.95	
Junad O3	216.3	228.0	250.6	258.7	259.8	312.0	280.4	274.0	259.1	272.3	279.0	313	317	252.8	223.4	358.3	250.9	281.8	232.9	320.5	320.5	320.5	260.8	245.1	274.4	255.0	266.3	264.5	0.83
Junad	279.5	228.0	259.8	272.9	283.4	319.6	395.4	307.7	302.5	278.3	342.1	279.0	319.5	313	301.3	227.0	358.3	267.6	296.7	234.1	346.5	313.6	276.5	248.9	274.0	257.3	277.0	300.5	2.65
Bikovi R3	244.4	322.2	263.2																										0.65
Bikovi	244.4	322.2	263.2																										0.65
Goveda U2																													305.3
Goveda U3																													308.2
Goveda U4																													306.8
Goveda R3																													290.4
Goveda R4																													290.4
Goveda O3																													288.3
Goveda O4																													279.2
Goveda																													-0.68
Krave R2	257.8																												287.6
Krave R3	247.7	213.1	273.7	259.4																									274.3
Krave R4	211.3	261.1	262.1																										282.5
Krave O2	231.1	315.8	212.2	236.3																									243.8
Krave O3	224.3	191.0	236.8	248.4	27.8	30.6	37.6	290.0	216.0	213.8																			202
Krave O4	216.3	323.2	236.2	252.1	27.4																								141
Krave P2	317.9	326.6	319	319.8	322.8																								213
Krave P3	314.3	313.5	314.9	315.3	208.5	217																							202
Krave	224.5	328	314.7	201.2	239.0	313.8	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	228
Junice U2	322.0	236.1	314.3	314																									134
Junice U3	302.5	320.6	295.8																										145
Junice R2	259.5	216.7	284.1	295.5																									0.06
Junice R3	244.0	218.6	299.9	290.2																									2.14
Junice R4	241.5	303.4	282.6																										-2.77
Junice O2	200.7	227.2	238.0	212.8	402.5	270.9	286.0	260.2	242.6																				-0.29
Junice O3	317.0	252.6	249.2	201.1	365.0	268.4	303.0	263.5	246.0	239.6	210	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	0.55
Junice O4	316.6	251.0	244.7	193.3																									-0.92
Junice	283.0	209.9	273.1	272.4	206.0	386.3	315.1	360.3	273.1	389.4	239.6	313.4	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	313	0.37
Politike	243.6	212.0	224.7	242.6	263.0	318.0	360.5	287.6	302.4	258.2	323.8	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	323.9	172
Promena poslednje nedelje	0.8	10.5	12	2.3	3.5	5.3	4.7	0.5	-12	6.7	0.1	11	-3.5	-2.0	-0.6	3.6	-0.2	19	5.5	-10.7	3.5	0.8	-11	-10					

Izvor: EU Komisija

PARAZITI KOD OVACA

O parazitima se dosta priča, a jako malo zna. Paraziti su organizmi koji žive u ili na drugom organizmu tj. na račun svog domaćina. Kada parazit živi u tijelu domaćina, on se naziva endoparazit, dok se onaj koji živi na površini tijela domaćina naziva ectoparazit. Paraziti mogu prouzrokovati velike štete na domaćinu, zato što uzrokuju parazitske bolesti. Postoji veliki broj parazitskih bolesti što je rezultat postojanja velikog broja parazita. Kod životinja mogu se manifestovati vidljivi znaci kao što su: slaba tjelesna kondicija, slabost, gubitak apetita, pojava naduvenog somaka, proliv, malokrvnost, edem (otok), abortusi, opadanje ili slaba vuna, a ponekad dovodi i do uginuća.

Od najvažnijih parazita kod ovaca razlikujemo: Protozoe: kokcidia, piroplazma, toksoplazma; Helmitne: trematode, cestode, nematode; Ectoparaziti (spoljašnji paraziti): insekti, krpelji i šugarci.

Metilj

Postoje Veliki i Mali metilj. Veliki Metilj (*Fasciola Hepatica*) je parazit koji živi u jetri i žučnim kanalima ovaca, stvarajući kanale u jetri i tako uništava njegovu normalnu funkciju. Ova bolest se najčešće javlja u vlažnim regionima. Mali Metilj (*Dicrocoelium dendriticum*) njegovi neposredni domaćini su puž i mrav, a bolest se javlja u višim regijama. Ovce se zaraze metiljem kada zajedno sa hranom i vodom u svoj organizam unose i mlade metilje. Oboljele ovce izmetom izbacuju jaja i na taj način zaraze pašnjake. Teško oboljele ovce mogu umrijeti bez vidljivih simptoma. Ovce pokazuju potištenost, slabost, lako se zamaraju i imaju podvilični otok. U jetri po klanju ovih životinja, može se primijetiti sitni paraziti braon boje, nalik na listiće. Što se tiče zaštite od metilja, treba izbjegavati vlažne i vodene pašnjake za ispašu.

Pantljičare

Pantljičare ili cestode su paraziti koji ne nanose velike štete ovcama. Najvažniji vidovi pantljičara su:

- Moniezija dugački, bijeli, pljosnati crvi, koji mogu biti prisutni u crijevima nakon klanja, ali lako mogu i da se

primijete u izmetu. U slučajevima začepjenja crijeva moguć je gubitak apetita, slaba tjelesna kondicija kod oboljelih ovaca a i jagnjadi. Ovaj parazit ne nanosi mnogo štete, ali u većem slučaju prouzrokuje začepljenje crijeva, naročito kod mladih jagnjadi, a lako se zaraze kada zajedno sa hranom pojedu i zaražene grinje.

- Cisticerkoza odrasli paraziti žive u crijevima pasa. Ovce se zaraze prilikom ishrane hranom ili vodom zaraženom jajima koja su izbačena u spoljnu sredinu putem izmeta pasa. Moguća je pojava gubitka apetita i tjelesne težine kod oboljelih ovaca. Prilikom klanja primjenjuju se mali mjehurići (larve) parazita u tijelu ili u organima ovaca.

- Ehinokokoza javlja se kod ovaca ali je opasna i za ljude. Ovce se zaraze preko zaražene hrane ili vode. Prilikom klanja ovaca mogu se primijetiti manji ili veći mjehurići pantljičare na organima (posebno pluća i jetra). Ovce se ne liječe. Preporučuje se pravovremeno klanje i uništavanje organa oboljelih ovaca.

Krpelji

To je vidljiv sitan parazit koji siše krv, sa 4 para nogu. Kod teško zaraženih ovaca javlja se slabokrvnost i gubitak tjelesne mase. Najčešće se javlja i paraliza koja započinje od zadnjih nogu, sa slabošću i nekoordiniranim pokretima i širi se prema prednjim nogama, vratu i glavi. U ovom slučaju ako je liječenje neadekvatno ovce umiru. Oboljenje se javlja u rano proljeće, kod mladih ovaca. Objekti gdje se drže ovce treba tretirati insekticidima. Ovce se mogu liječiti od krpelja kupanjem u rastvorima insekticida u proljeće i jesen.

Šuga

Parazitska bolest prouzrokovana od nekoliko različitih parazita, mogu da prouzrokuju različita oštećenja kože zato što žive u različitim slojevima kože. Od znakova oboljena najznačajnija su svrab, gubitak vune i kraste na mjestima bez vune. Šuga se liječi kupanjem ovaca u rastvorima insekticida u proljeće i jesen.